

תוכן עניינים כללי

כרך א

29	הקדמה
31	פרק ראשון: מבוא כללי
31	א. הצגת נושאי המבוא
	ב. הנחות היסוד הנורמטיביות – האדם כתכלית המשפט, שוויון בין בני האדם
32	וחשיבות הרווחה
34	ג. מהו "נזק"
37	ד. יסודות האחריות בנוזיקין ומשטרי האחריות
44	ה. תוצאותיה של הטלת האחריות – חלוקת רווחה, תיקון נזק והרתעה
51	פרק שני: על מטרות דיני הנוזיקין
51	I. מבוא כללי למטרות דיני הנוזיקין
51	א. על ההבחנה בין ערכים, מטרות ראשוניות ונגזרות, אמצעים והצדקות
53	ב. מטרות דיני הנוזיקין מול מטרות המשפט בכללותו – "שאלת ההתמחות"
54	ג. גישות מוניסטיות וגישות פלורליסטיות למטרות דיני הנוזיקין
56	ד. שלילה עקרונית של הגישות המוניסטיות לדיני הנוזיקין
59	ה. צדק מתקן וצדק מחלק בדיני הנוזיקין
78	ו. על ההבחנה בין מטרות דיני האחריות למטרות דיני התרופות
79	ז. על ההצדקות להטלת האחריות – כללי
89	ח. סיכום ביניים
90	ט. על היבטיה השונים של הרווחה והקשרם הנוזיקי
108	II. דיני הנוזיקין כמכשיר להגדלת רווחה מצרפית – הגישה הכלכלית לדיני נזיקין
	א. למהות הגישה הכלכלית לדיני נזיקין: השאיפה התועלתנית להגדלת
108	הרווחה המצרפית
110	ב. הגישה הכלכלית לדיני הנוזיקין – היבטים בסיסיים
	ג. דיני הנוזיקין כאמצעי להרתעה יעילה מפני התנהגויות בלתי יעילות –
112	אשמה כלכלית
	ד. דיני הנוזיקין כאמצעי לשיפור מצב הדברים שיצרה גרימת הנזק –
114	האחריות החמורה ומשמעויותיה השונות בהקשר הכלכלי
118	ה. טיעוני היסוד של הגישה הכלכלית לדיני נזיקין – סיכום ביניים
119	ה. הביקורת על טיעוני היסוד של הגישה הכלכלית – מבט כללי

דיני נזיקין – גבולות האחריות

- ז. ביקורת הגישה הכלכלית – הבעייתיות שבערך הגדלת הרווחה המצרפית. 120
- ח. ביקורת הגישה הכלכלית – גבולות ההרתעה היעילה ומגבלותיה. 136
- ט. ביקורת הגישה הכלכלית – הפיכת היבטים נזיקיים מרכזיים
לבלתי רלוונטיים ולבעייתיים. 147
- י. על מעמדה הראוי של הגישה הכלכלית לדיני הנזיקין. 151
- III. דיני הנזיקין כאמצעי לקידום ערך החופש. 157
- א. על משמעות שונות של מושג החופש בהקשר הנזיקי. 157
- ב. החופש והאוטונומיה כערך – על בהקשר הנזיקי? 159
- ג. על הגישה הראויה למעמדו הנורמטיבי של החופש. 167
- IV. דיני הנזיקין כאמצעי לקידום טובת הכלל – גישות קהילתניות. 171
- א. מן האינדיווידואל אל הקולקטיב. 171
- ב. על השוני בין תפיסות קהילתניות לבין תפיסות תועלתניות וליברליות. 172
- ג. השלכות אימוצן של תפיסות קהילתניות על דיני הנזיקין. 177
- ד. על טובת הכלל כמטרה של דיני הנזיקין – גישת ביניים. 180
- V. דיני הנזיקין כאמצעי לקידום ערך השוויון – הגנה על חלשים
וחלוקה מחדש של משאבי החברה. 182
- א. השאלה ומורכבויותיה. 182
- ב. ערך השוויון מול ערכים ומטרות אחרים. 184
- ג. על השוויון בדיני נזיקין – קידום מראש וקידום למפרע וההבחנה בין תיקון
פנימי לתיקון חיצוני. 190
- ד. על קידום השוויון באמצעות דיני נזיקין – אי-שוויון מגדרי כדוגמה. 192
- ה. על הבעייתיות שבשימוש בדיני הנזיקין כאמצעי לקידום השוויון. 196
- ו. על קידום השוויון בדיני הנזיקין – גישת ביניים. 204
- VI. דיני הנזיקין, ערך ההגיינות וסוגיית הגמול. 209
- א. על ערך ההגיינות בדיני נזיקין. 209
- ב. הגיינות כהרדיות ביצירת סיכון ובגרימת נזק. 210
- ג. הגיינות – לנהוג בענייני אחרים כפי שאדם נוהג בענייני עצמו. 213
- ד. הגיינות – הנהגה מפעילות יישא בתוצאותיה בהתחשב במידת הנאתו. 214
- ה. הגיינות – עמידה בצפיפות שאדם יוצר אצל אחרים. 216
- ו. הגיינות – אי-ניצול חולשת הזולת. 217
- ז. הגיינות – אי-ניצול עמלם ומשאביהם של אחרים. 217
- ח. ערך ההגיינות וה"מזל" – דרישת הגרימה והתאמה בין טעמי אחריות לבין היקפה. 218
- ט. ענישה, גמול חיובי והכלל של "לא יצא חוטא נשכר". 220
- פרק שלישי: על אופן ההכרעה בשאלות הנזיקיות – הליך איזון אינטרסים. 225

225	א. פתח דבר.....
226	ב. אינטרסים פרטיים ואינטרסים ציבוריים.....
228	ג. למהותו ולשלביו של הליך איוון האינטרסים הנזיקי.....
230	ד. הקשיים הכרוכים בשלבי הליך "איוון האינטרסים".....
237	ה. איוון אינטרסים – איתור ה"מצוי" מול קביעת ה"רצוי" ואקטיביזם שיפוטי.....
239	ו. על כללים מסייעים, קווים מנחים ו"קיצורי דרך" בביצוע האיוון הנזיקי.....
248	ז. סיכום ומסקנות.....
251	פרק רביעי: פיזור הנזק והשלכותיו.....
251	א. פיזור הנזק – פתח דבר.....
252	ב. דרכי פיזור של נזק ומנגנון "הפיזור הנזיקי".....
258	ג. הפיזור הנזיקי וקידום מטרות דיני הנזיקין.....
264	ד. הפיזור הנזיקי ופגיעה במטרות דיני הנזיקין.....
280	ה. מבט כולל על תרומת הפיזור הנזיקי למטרות דיני הנזיקין.....
282	ו. המסקנות המתבקשות ממאזנו ה"מעורב" של הפיזור הנזיקי.....
284	ז. הפיזור הנזיקי – מעבר מאחריות אישית על בסיס אשמה לאחריות קבוצתית וחמורה? ..
287	ח. מנגנוני פיזור אחרים כתחליף לדיני הנזיקין?.....
291	פרק חמישי: מטרות דיני הנזיקין בפסיקתו של בית המשפט העליון.....
291	א. כללי.....
292	ב. יעילות והגישה הכלכלית למשפט.....
311	ג. צדק מתקן ועקרון השבת המצב לקדמותו.....
316	ד. גרימת הנזק כהצדקה להטלת אחריות?.....
318	ה. חופש – מעמד האוטונומיה בפסיקתו של בית המשפט העליון.....
337	ו. "טובת הכלל" בפסיקה.....
353	ז. שוויון והגינות.....
377	ח. על גישתם של שופטי בית המשפט העליון למכלול מטרות דיני הנזיקין.....
384	ט. על גישתם של שופטי בית המשפט העליון להליך איוון האינטרסים הנזיקי.....
391	י. סיכום והערכה – תפיסת המטרות בפסיקה ואיוון האינטרסים הלכה למעשה.....
396	יא. ולאן בעתיד?.....
397	יב. הפיזור הנזיקי בפסיקת בית המשפט העליון.....
412	יג. הערת סיום – על גישתו של בית המשפט לשאלה "מהי רווחה?".....
417	פרק שישי: מבוא לעוללת הרשלנות – יסודות האחריות ומרכיביה.....
417	א. פתח דבר.....

דיני נזיקין – גבולות האחריות

- ב. יסודות האחריות ברשלנות: התנהגות בלתי ראויה, זיקה בינה לנזק ותוצאות רצויות להטלת האחריות..... 418
- ג. מרכיבי האחריות ברשלנות והיחס ביניהם – המודל המסורתי..... 420
- ד. מרכיבי עוולת הרשלנות והיחס ביניהם – מודל הריסטייטמנט השלישי על נזקי גוף ונפש..... 424
- ה. מודל עוולת הרשלנות בהצעת חוק דיני הממונות – המודל המסורתי..... 425
- ו. המודל המסורתי – תיאור "גאומטרי"..... 426
- ז. זילות החובה?..... 427
- ח. מרכיבי האחריות ברשלנות והיחס ביניהם – מודל השופט ברק..... 429
- ט. האם מתערער מעמדו של מודל הרשלנות של ברק?..... 458
- י. הצעה – חזרה למודל הרשלנות המסורתי תוך שיפורו..... 460
- פרק שביעי: התנהגות שאינה ראויה – התרשלות**..... 475
- א. פתח דבר..... 475
- ב. מבחן האדם הסביר – בין תיאור עובדתי לקביעה נורמטיבית..... 476
- ג. אובייקטיביות המבחן – משמעותה, הצדקותיה והבעייתיות שבה..... 482
- ד. סובייקטיביות של מבחן האדם הסביר..... 489
- ה. קביעת קבוצת ההשתייכות של הנתבע ושל האדם הסביר..... 497
- ו. מידת ההתחשבות בנוהג ובפרקטיקה..... 500
- ז. מידת ההתחשבות בנורמת התנהגות הקבוצה בחיקוק שאינו נזיקי..... 520
- ח. התחשבות בנסיבות שבהן פעל הנתבע..... 540
- ט. נקודת הזמן להכרעה בשאלת ההתנהגות הראויה – ההתרשלות כ"מכונת זמן"..... 543
- י. הערכת סבירות ההתנהגות – איזון אינטרסים וערכים..... 546
- יא. הערכת ההתנהגות נעשית בעיקר על יסוד תוצאותיה אך גם על יסוד טיבה..... 549
- יב. הערכת ההתנהגות – השוואת המאזן של תוצאותיה הניתנות לצפייה סבירה למאזן חלופותיה..... 552
- יג. על רמת ההפשטה של מבחן הצפיות..... 555
- יד. הערכת ההתנהגות יפה למקרה המסוים..... 559
- טו. "ואהבת לרעך כמוך"..... 559
- טז. המחשת מורכבותו של הליך הערכת ההתנהגות – ההקשר הבנקאי..... 565
- פרק שמיני: יסוד הזיקה בין ההתרשלות לבין הנזק – הקשר הסיבתי המשפטי**..... 569
- א. פתח דבר..... 569
- ב. למהותה של הזיקה המשפטית בין התנהגות עוולתית לנזק – מבחן הסיכון כמבחן-על..... 571
- ג. על הקונקרטיזציה של מבחן הסיכון בעוללות השונות..... 573

תוכן עניינים כללי

574	ד. הסיכונים העוולתיים בעוולת הרשלנות – סיכונים צפויים ובלתי סבירים
577	ה. מבחני הזיקה המשפטית בעוולת הרשלנות – החוק והפסיקה
	ו. על התפיסה הראויה של מבחני הסיבתיות המשפטית בעוולת
578	הרשלנות ושל היחס ביניהם
580	ז. מבחן הסיכון בפסיקה
587	ח. מבחן הצפיות בפסיקה
597	ט. מבחן השכל הישר בפסיקה
620	י. מבחני הזיקה המשפטית בעוולת הרשלנות – סיכום
621	יא. עוד על מבחן הצפיות כמבחן סיבתיות משפטית
634	יב. הסדר הסיבתיות בהצעת חוק דיני ממונות
636	יג. מבט השוואתי
643	פרק תשיעי: האם הטלת האחריות רצויה? חובת הזהירות
643	א. פתח דבר
645	ב. השיקולים להגבלתה של אחריות לנזקים הנגרמים בהתרשלות
671	ג. הכלים המשפטיים לקביעת גבולות האחריות הרצויה – מבט כללי
672	ד. קביעת גבולות האחריות הרצויה באמצעות ארבעת היבטי האירוע הנזיקי
677	ה. קביעת גבולות האחריות הרצויה בפקודת הנזיקין – ה"צורך" לצפות
681	ו. אופן קביעת גבולות האחריות הרצויה במודל הרשלנות של השופט ברק
682	ז. אופן קביעת גבולות האחריות הרצויה – פסק דין מדינת ישראל נ' לוי ומקורותיו
	ח. אופן קביעת גבולות האחריות הרצויה –
687	ניתוח המבחן הכפול שבלוי וב-Caparo
694	ט. סוף דבר – על נוסחת החובה הראויה
695	י. על נוסחת החובה שבהצעת חוק דיני ממונות

כרך ב

789	פרק עשירי: גבולות האחריות ברשלנות – נזקים ומחדלים טהורים
789	I. מבוא לסוגיית גבולות האחריות ברשלנות
789	א. פתח דבר
791	ב. על הסיבות להתרחבות האחריות בעוולת הרשלנות
793	ג. על אופני התרחבותה של האחריות בעוולת הרשלנות
794	ד. על "חזקות האחריות ברשלנות" במשפט הישראלי
805	II. נזק כלכלי טהור
805	א. מבוא

- ב. השיקולים להגבלת האחריות ברשלנות בשל נזק כלכלי טהור ושיקולי הנגד 807
- ג. האמצעים להגבלת האחריות לנזק כלכלי טהור 818
- ד. נזק כלכלי טהור שמקורו במצג רשלני – ניוזק ישיר 831
- ה. נזק כלכלי טהור שמקורו במתן שירות רשלני – ניוזק ישיר 850
- ו. נזק כלכלי טהור שמקורו במוצר פגום – ניוזק ישיר 868
- ז. נזק כלכלי טהור לניזוק עקיף 883
- ח. נזק כלכלי טהור לניזוק ישיר – התרחבות האחריות במשפט הישראלי 904
- ט. נזק כלכלי טהור – מבט כולל על הדין בישראל 921
- III. נזק נפשי טהור 927
- א. מבוא 927
- ב. על ההבחנה בין נזק נפשי לנזק גופני 928
- ג. השיקולים להגבלת האחריות ברשלנות בשל נזק נפשי טהור 930
- ד. האמצעים לבקרת האחריות לנזק נפשי טהור 936
- ה. נזק נפשי טהור לניזוק ישיר – טיוטת הריסטייטמנט השלישי 939
- ו. נזק נפשי טהור לניזוק ישיר – המשפט האנגלי 942
- ז. נזק נפשי טהור לניזוק ישיר – המשפט הישראלי 943
- ח. אחריות לנזק נפשי בעוולות אחרות 962
- ט. נזק נפשי טהור לניזוק ישיר – סיכום ומסקנה 964
- י. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – אפיונו 965
- יא. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – השיקולים והאמצעים להגבלת האחריות ולבקרתה 967
- יב. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – המשפט האנגלי 969
- יג. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – טיוטת הריסטייטמנט השלישי 971
- יד. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – הדין בישראל 972
- טו. נזק נפשי טהור לניזוק עקיף – סיכום ומסקנות 981
- IV. מחדל טהור 985
- א. פתח דבר – מהו "מחדל טהור" 985
- ב. על מידת ה"טהירות" של המחדל – תרומת הנחבע להיווצרות סיכון הנזק 987
- ג. ההתרשלות, חובה וקשר סיבתי משפטי 989
- ד. שיקולים בעד ונגד הטלת האחריות – התרשלות 990
- ה. שיקולים בעד ונגד הטלת האחריות – חובה 995
- ו. האמצעים לבקרת האחריות 997
- ז. הדין בארצות הברית – טיוטת הריסטייטמנט השלישי 1000
- ח. המחדל הטהור במשפט האנגלי 1007
- ט. המחדל הטהור במשפט הישראלי 1010

1027	פרק אחד-עשר: גבולות האחריות ברשלנות – רשויות ציבור
1027	א. מבוא
1033	ב. "ביקורת שיפוטית" – דיני הנוזיקין מול המשפט המנהלי
1040	ג. שיקולים להגבלת האחריות
1057	ד. האמצעים לבקרת האחריות
1065	ה. אחריות רשויות ציבור בארצות הברית
1072	ו. אחריות רשויות ציבור במשפט האנגלי
1093	ז. אחריות רשויות ציבור במשפט הישראלי – מזהר וגורדון לוי
1108	ח. התפתחות הדין מאז לוי – ההלכה כיום
1137	ט. אחריות רשויות ציבור – תמונת מצב והערכה של ההלכה וכיווני התפתחות ראויים
1157	פרק שנים-עשר: אחריות חמורה, הפרת חובה חקוקה וחזקות התרשלות
1157	I. אחריות חמורה: מאפיינים, טעמים ותחומי תחולה
1157	א. סוגי האחריות החמורה – רצף חומרת האחריות
1168	ב. שיקולים נגד ובעד אחריות חמורה טהורה
1186	ג. ההצדקות לאחריות חמורה מעורבת
1187	ד. אפיון הסדרים מרכזיים של אחריות חמורה במשפט הישראלי
1209	II. אחריות חמורה והעוולה של הפרת חובה חקוקה
1209	א. פתח דבר
1209	ב. מרכיבי האחריות בעוולה ופרשנותם בפסיקה
1221	ג. הפרת חובה חקוקה ורשלנות: על היחס בין העוולות והשלכותיו
1228	ד. אחריות חמורה בשל הפרת חובות חקוקות חמורות – פוטנציאל האחריות
1245	III. אחריות חמורה: קשר סיבתי משפטי
1245	א. תמצית הדיון לעיל בסיבתיות המשפטית
1246	ב. מבחן הסיכון כמבחן הקשר הסיבתי המשפטי באחריות חמורה
1248	ג. מבחן הצפיות והאחריות החמורה
1249	ד. מקרה טבעי בלתי רגיל, אשם מכריע ושכל ישר
1250	ה. סיכום
1251	IV. אחריות חמורה וחזקות התרשלות
1251	א. פתח דבר – חזקות ההתרשלות והאחריות החמורה
1253	ב. חזקות ההתרשלות, כללי הוכחה ונטלי הוכחה
1255	ג. אי-ידיעת עובדות רלוונטיות כתנאי לתחולת החזקות
1258	ד. חזקת הדבר-מעיד-על-עצמו
1289	ה. חיות, אש ודברים מסוכנים אחרים – חזקות ההתרשלות הסטטוטוריות
1316	ו. חזקת "הנוק הראייתית"

- ז. חזקות ההתרשלות והאחריות החמורה – מבט כולל 1341
- פרק שלושה-עשר: סוגיות בסיבתיות עובדתית** 1345
- א. פתח דבר 1345
- ב. עמימות סיבתית והעברת נטלי ההוכחה – מבוא 1354
- ג. סיבתיות עובדתית וחזקת הנזק הראייתית 1355
- ד. סיבתיות עובדתית והכלל "הדבר-מעיד-על-עצמו" 1372
- ה. הכרה בסיבתיות ובאחריות מלאה על יסוד "הגברת סיכון"? 1375
- ו. אחריות יחסית/הסתברותית – גישה ראויה, משמעויות והשלכות 1379
- ז. אחריות יחסית/הסתברותית – סוגי מצבים וקטגוריות 1387
- ח. אחריות יחסית – מעוול שאינו ניתן לזיהוי בקבוצת "חשודים" (A1) 1395
- ט. אחריות יחסית – אי-יכולת לקשור סיבתית מעוול מסוים לניזוק מסוים (A2) 1399
- י. אחריות יחסית – ניזוק שאינו ניתן לזיהוי מתוך קבוצת ניזוקים (A3) 1404
- יא. על חלופות לאחריות יחסית במצבי A2 ו-A3 1410
- יב. אחריות יחסית – "המקרה הקשה" (A4) ואבדן הסיכוי לא לסבול נזק (A5) 1417
- יג. סוגיית הסתמכות על ראיות סטטיסטיות-כלליות 1454
- יד. אחריות יחסית – כאשר חלק הנזק שגרם הנתבע לניזוק אינו ניתן לזיהוי (מצבי B) .. 1455
- טו. אחריות יחסית – עמימות סיבתית באשר לגרימתו של נזק בעתיד (מצבי C) 1470
- טז. אחריות יחסית/הסתברותית – הערות סיום 1477